

**PROGRAM REALIZACJI
DORADZTWA ZOWODOWEGO
NA ROK SZKOLNY 2021/2022**

w Zespole Szkół w Zembrzycach

Wstęp

Program realizacji doradztwa zawodowego uwzględnia wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego. Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego obejmuje celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę, podlegające wewnętrznej ewaluacji. Dla działań tych – zaplanowanych na cały cykl kształcenia – zostają określone adresaci, realizatorzy oraz partnerzy.

Szybko następujące zmiany na rynku pracy i w życiu społecznym wymuszają potrzebę wsparcia uczniów w procesie samookreślenia, samodoskonalenia i świadomego planowania własnej kariery zawodowej oraz poznawania siebie i świata przez całe życie. Działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego umożliwiają:

- uzyskanie przez uczniów dostępu do wsparcia z zakresu doradztwa zawodowego;
- wsparcie rodziców w związku z udzielaniem przez nich pomocy w podejmowaniu przez dzieci decyzji edukacyjno-zawodowych;
- wzbogacenie oferty szkoły i jej promocję w obszarze działań z zakresu doradztwa zawodowego;
- przejrzystość i ciągłość oddziaływań poprzez wskazanie osób działających na rzecz WSDZ oraz określenie zakresu ich odpowiedzialności;
- zaplanowanie działań w cyklu kształcenia.

1. Podstawy prawne dotyczące realizacji doradztwa zawodowego w szkole

Prowadzenie działań związanych z doradztwem zawodowym w przedszkolach, szkołach i placówkach regulują m. in. „Ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty”, w której zapisano, że system oświaty zapewnia przygotowanie uczniów do wyboru zawodu i kierunku kształcenia oraz „Ustawa Prawo oświatowe z dnia 14 grudnia 2016 r.”, wymieniając zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego oraz zajęcia prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej jako jedne z podstawowych form działalności dydaktyczno-wychowawczej szkoły. Szczegółowe regulacje wprowadzają rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej, m.in. w sprawie doradztwa zawodowego¹, w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół oraz w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach.

¹ Aktualnie Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r. oraz z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego

Doradztwo zawodowe jest realizowane²:

- 1) w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego na zajęciach edukacyjnych wychowania przedszkolnego prowadzonych zgodnie z przyjętymi programami wychowania przedszkolnego;
- 2) w klasach I–VI szkół podstawowych na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe, zwanej dalej „ustawą”;
- 3) w klasach VII i VIII szkół podstawowych oraz w szkołach ponadpodstawowych, o których mowa w § 2 pkt 4–7, na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego, a w przypadku szkół prowadzących kształcenie zawodowe również na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych z zakresu kształcenia w zawodzie, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 1 ustawy, a także w szkołach specjalnych przysposabiających do pracy – na obowiązkowych zajęciach edukacyjnych;
- 4) w klasach VII i VIII szkół podstawowych, w branżowych szkołach I stopnia, liceach ogólnokształcących i technikach, z wyjątkiem szkół dla dorosłych, na zajęciach z zakresu doradztwa zawodowego, o których mowa w art. 109 ust. 1 pkt 7 ustawy;

2. Główny cel realizacji orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego w Szkole Podstawowej i Przedszkolu

1. Publiczne przedszkola, oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych oraz publiczne szkoły realizują doradztwo zawodowe przez prowadzenie zaplanowanych i systematycznych działań mających na celu **wspieranie uczniów i słuchaczy w procesie podejmowania świadomych decyzji edukacyjnych i zawodowych**.
2. Działania w zakresie doradztwa zawodowego w przedszkolach, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego obejmują **preorientację zawodową**, która ma na celu wstępne zapoznanie dzieci z wybranymi zawodami oraz pobudzanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
3. Działania w zakresie **doradztwa zawodowego w klasach I–VI** szkół podstawowych obejmują orientację zawodową, która ma na celu zapoznanie uczniów z wybranymi zawodami, kształtowanie pozytywnych postaw wobec pracy i edukacji oraz pobudzanie, rozpoznawanie i rozwijanie ich zainteresowań i uzdolnień.
4. Działania w zakresie **doradztwa zawodowego w klasach VII i VIII** szkół podstawowych mają na celu wspieranie uczniów w procesie przygotowania ich do świadomego i samodzielnego wyboru kolejnego etapu kształcenia i zawodu, z uwzględnieniem ich zainteresowań, uzdolnień i predyspozycji zawodowych oraz informacji na temat systemu edukacji i rynku pracy.³

² Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. (poz. 325)

³ Cele orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego dla szkoły podstawowej zgodne z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 16 sierpnia 2018 r.

3. Działania związane z doradztwem zawodowym i ich adresaci

Działania związane z doradztwem zawodowym w Szkole Podstawowej są kierowane do trzech grup adresatów: uczniów, rodziców, nauczycieli.

Przykłady działań kierowanych do uczniów:

- udzielanie porad i konsultacji indywidualnych;
- prowadzenie zajęć grupowych związanych tematycznie z obszarami: poznawanie własnych zasobów; świat zawodów i rynek pracy; rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie; planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno- -zawodowych;
- pomaganie uczniom w przygotowywaniu teczek „portfolio”;
- aranżowanie sytuacji sprzyjających poznawaniu własnych zasobów np. poprzez udział w konkursach, przygotowywanie określonych zadań na zajęcia przedmiotowe, udział w organizowaniu uroczystości i imprez szkolnych;
- określanie potencjału edukacyjno-zawodowego;
- prowadzenie kół zainteresowań;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- stwarzanie okazji do udziału w wydarzeniach takich jak np. targi edukacyjne;
- umożliwianie udziału w spotkaniach informacyjnych z przedstawicielami szkół ponadpodstawowych;
- informowanie o ofercie kształcenia w szkołach programowo wyższych;
- umożliwienie udziału w spotkaniach z absolwentami szkoły (prezentacje ścieżek rozwoju edukacyjno-zawodowego);
- wspieranie uczniów w przygotowaniu Indywidualnych Planów Działania (IPD);
- organizowanie spotkań z przedstawicielami zawodów;
- organizowanie spotkań z inspirującymi osobami (pasjonatami, autorami innowacyjnych rozwiązań – młodymi ludźmi, którzy odnieśli sukces zawodowy);
- organizowanie wycieczek zawodoznawczych;
- umożliwienie dostępu do informacji edukacyjno-zawodowej poprzez strony internetowe szkoły, szkolne konto Facebooka, tablice informacyjne
- organizowanie zajęć w świetlicy związanych z orientacją zawodową,
- organizowanie kącików zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym, np. konkursy, festiwale czy prezentacje zawodów;
- umożliwianie uczniom udziału w tzw. lekcjach zawodoznawczych organizowanych przez szkoły ponadpodstawowe zawodowe;
- udostępnianie materiałów multimedialnych (np. gier edukacyjnych, filmów i innych e-zasobów) ułatwiających samopoznanie, podejmowanie decyzji edukacyjnych i zawodowych;
- prowadzenie projektów edukacyjnych tematycznie powiązanych z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym.

Przykłady działań kierowanych do nauczycieli, wychowawców, specjalistów:

- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach z zakresu doradztwa zawodowego;
- prowadzenie lekcji otwartych;
- zwoływanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- udostępnianie zasobów z obszaru doradztwa zawodowego;
- wspieranie w realizacji zadań doradztwa zawodowego.

Przykłady działań kierowanych do rodziców:

- organizowanie spotkań informacyjno-doradczych z doradcą zawodowym w szkole;
- inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji działających na rynku pracy;
- organizowanie spotkań z przedstawicielami firm lokalnego rynku pracy;
- prowadzenie konsultacji dotyczących decyzji edukacyjno-zawodowych uczniów;
- informowanie o targach edukacyjnych;
- udostępnianie informacji edukacyjnych i zawodowych (między innymi poprzez: biblioteczkę publikacji, stronę www szkoły, tablice informacyjne);
- włączanie rodziców w szkolne działania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym.

Orientacja zawodowa i doradztwo zawodowe dla uczniów są realizowane:

- podczas grupowych zajęć związanych z doradztwem zawodowym prowadzonych przez doradcę zawodowego⁴, które wynikają z ramowych planów nauczania;
- podczas: zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu,
- wspomagania uczniów w wyborze kierunku kształcenia i zawodu w trakcie bieżącej pracy z uczniami,

⁴ Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planach nauczania dla publicznych szkół (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).

- prowadzonych przez doradcę zawodowego, nauczycieli i wychowawców – m.in. na obowiązkowych i dodatkowych zajęciach edukacyjnych, zajęciach z wychowawcą i innych zajęciach, a także w formie indywidualnych porad i konsultacji prowadzonych przez doradcę zawodowego (lub innych specjalistów, wychowawców, nauczycieli)⁵;
- podczas innych działań związanych z doradztwem zawodowym realizowanych w szkole (jak np. szkolne targi edukacyjne, projekty edukacyjne, konkursy zawodoznawcze) lub poza nią (np. udział w targach edukacyjnych, festiwalu zawodów, w wizytach zawodoznawczych w zakładach pracy).

4. Realizatorzy działań związanych z doradztwem zawodowym

W szkole podstawowej w realizację działań związanych z doradztwem zawodowym zaangażowani są wszyscy członkowie rady pedagogicznej: dyrektor, nauczyciele wychowawcy, nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej), nauczyciel-wychowawca w świetlicy szkolnej, nauczyciel-bibliotekarz, specjaliści (m.in. pedagog, psycholog, doradca zawodowy) oraz inne osoby zatrudnione w szkole, np. pielęgniarka szkolna.

Poniżej przedstawiono zakresy działań z obszaru doradztwa dla poszczególnych osób i formę organizacji wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego.

Dyrektor:

- odpowiada za organizację działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z doradcą zawodowym w celu realizacji WSDZ;
- wspiera kontakty pomiędzy uczestnikami procesu orientacji zawodowej oraz doradztwa zawodowego w szkole a instytucjami zewnętrznymi;
- zapewnia warunki do realizowania w szkole zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- organizuje w szkole wspomaganie realizacji działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego poprzez planowanie i przeprowadzanie działań mających na celu poprawę jakości pracy placówki w tym obszarze.

Doradca zawodowy:

- określa mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- pomaga uczniom w planowaniu kształcenia i kariery zawodowej;

⁵ Rozporządzenie MEN z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).

- prowadzi zajęcia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego oraz zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- wspiera nauczycieli, wychowawców, specjalistów i rodziców w realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- prowadzi doradztwo indywidualne dla uczniów.
- systematycznie diagnozuje zapotrzebowanie uczniów, rodziców i nauczycieli na działania związane z doradztwem zawodowym;
- planuje, koordynuje, monitoruje i prowadzi ewaluację oraz promuje działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez szkołę we współpracy z wychowawcami, nauczycielami i specjalistami;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia informacje edukacyjne i zawodowe właściwe dla danego poziomu kształcenia;
- organizuje współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym szkoły podnoszącą efektywność prowadzonych działań związanych z doradztwem zawodowym;
- współpracuje z dyrektorem szkoły, realizując zadania związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym;
- wspólnie z zespołem przygotowuje projekt WSDZ;
- gromadzi, aktualizuje i udostępnia zasoby związane z orientacją zawodową oraz doradztwem zawodowym;
- współpracuje ze specjalistami z poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucjami działającymi na rynku pracy i partnerami z otoczenia społeczno-gospodarczego w celu realizacji działań z zakresu doradztwa zawodowego.

Wychowawcy:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- włączają do swoich planów wychowawczych zagadnienia z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- realizują tematy związane z orientacją zawodową i doradztwem zawodowym na godzinach wychowawczych;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w planowaniu kariery zawodowej;
- współpracują z rodzicami w zakresie planowania ścieżki kariery edukacyjno-zawodowej ich dzieci;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele (w tym nauczyciele edukacji wczesnoszkolnej):

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- eksponują w trakcie bieżącej pracy z uczniami związki realizowanych treści nauczania z treściami programowymi orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego;
- współpracują z wychowawcami klas w zakresie realizowania zajęć orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;

- przygotowują uczniów do udziału w konkursach np. zawodoznawczych;
- prowadzą koła zainteresowań, zajęcia dodatkowe;
- organizują w sali edukacji wczesnoszkolnej kąciki zawodoznawcze;
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Specjaliści:

- określają mocne strony, predyspozycje, zainteresowania i uzdolnienia uczniów;
- włączają treści z zakresu orientacji zawodowej i zawodowego w prowadzone przez siebie zajęcia dla uczniów;
- współpracują z wychowawcami klas w ramach realizowania działań z zakresu orientacji zawodowej i doradztwa zawodowego dla uczniów;
- włączają się w proces podejmowania przez uczniów decyzji edukacyjnych i zawodowych (informacje dotyczące ucznia wynikające z pracy specjalisty);
- współpracują z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym.

Nauczyciele-wychowawcy w świetlicy szkolnej:

- włączają w zajęcia realizowane w świetlicy szkolnej treści z zakresu orientacji zawodowej;
- organizują w sali kąciki zawodoznawcze;
- rozpoznają i wspierają w rozwoju zdolności i uzdolnienia uczniów;
- wskazują uczniom specjalistów, którzy mogą udzielać wsparcia w wyborze kierunku kształcenia i zawodu;
- udzielają uczniom informacji o możliwościach korzystania z usług doradcy zawodowego.

Nauczyciel-bibliotekarz:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz innymi nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;
- opracowuje, aktualizuje i udostępnia zasoby dotyczące doradztwa zawodowego;
- włącza się w organizowane przez szkołę i instytucje zewnętrzne wydarzenia z zakresu doradztwa zawodowego.

Inne osoby zatrudnione w szkole np. pielęgniarka:

- współpracuje z doradcą zawodowym oraz nauczycielami i specjalistami w zakresie realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym;

- udziela informacji o kwestiach zdrowotnych ważnych w kontekście zawodów wybieranych przez uczniów;
- organizuje dla uczniów spotkania dotyczące dbania o zdrowie i bezpieczeństwo oraz kształtowania właściwych nawyków – adekwatnych do zawodów wybieranych przez uczniów.

5. Sojusznicy – sieć instytucji, osób współpracujących ze szkołą.

Wszystkie działania w zakresie współpracy z sojusznikami w ramach realizacji działań z doradztwa zawodowego uwzględniają specyfikę szkoły, jej potrzeby i możliwości, a także lokalne otoczenie społeczno-gospodarcze.

Szkoła nawiązuje kontakty, tworzy sieć współpracy z podmiotami, które angażują się w działania.

Szczegółowe zapisy działań tabela 1.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Makowie Podhalańskim

- diagnozowanie predyspozycji, zainteresowań zawodowych uczniów;
- prowadzenie poradnictwa indywidualnego dla uczniów
- udzielanie pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu oraz planowaniu kształcenia i kariery;
- prowadzenie dla uczniów zajęć grupowych z doradztwa zawodowego w ramach zajęć związanych z wyborem kierunku kształcenia i zawodu;
- prowadzenie dla pracowników szkół szkoleń, kursów, szkoleniowych rad pedagogicznych;
- prowadzenie spotkań z rodzicami.

Współpraca z lokalnymi regionalnymi pracodawcami zakresie:

- wycieczek zawodoznawczych;
- spotkań z uczniami;
- spotkań z właścicielami firm, jako przykładem ludzi, którzy odnieśli sukces zawodowy;
- przeprowadzanie wywiadów z przedstawicielami zawodów na temat specyfiki pracy w wybranym zawodzie lub na wybranym stanowisku pracy.

Szkoły ponadpodstawowe (szkoły programowo wyższe):

- udzielanie osobom zainteresowanym informacji na temat oferty edukacyjnej i zawodowej oraz zasad rekrutacji, itp.;
- prowadzenie laboratoriów, wykładów i warsztatów, rozwijających zainteresowania uczniów;
- organizowanie imprez o charakterze zawodoznawczym – szczególnie dla klas VII i VIII;

- organizowanie Dni Otwartych dla uczniów klas VII i VIII.

Ośrodki doskonalenia nauczycieli (ODN):

- organizowanie i prowadzenie szkoleń, kursów, konferencji dla doradców zawodowych oraz osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- tworzenie sieci doradców zawodowych i osób zainteresowanych doradztwem zawodowym,
- przygotowywanie publikacji z zakresu doradztwa zawodowego.

Pedagogiczna biblioteka wojewódzka w Krakowie filia w Suchej Beskidzkiej:

- udostępnianie szkole informacji o usługach doradczych w regionie, wydarzeniach, konferencjach i szkoleniach z zakresu doradztwa zawodowego;
- wspieranie nauczycieli-bibliotekarzy w pozyskiwaniu, gromadzeniu i udostępnianiu informacji edukacyjno-zawodowych;
- gromadzenie i udostępnianie doradcom zawodowym i nauczycielom publikacji z zakresu doradztwa zawodowego;
- współorganizowanie wystaw i spotkań z zakresu doradztwa zawodowego.

Urząd Pracy w Suchej Beskidzkiej:

- informowanie o zmianach i trendach na lokalnym i krajowym rynku pracy;
- przedstawianie prognozy zapotrzebowania wśród pracodawców na pracowników;
- udostępnianie zasobów informacji edukacyjnych i zawodowych;
- współorganizowanie przedsięwzięć z zakresu doradztwa zawodowego;
- udostępnianie publikacji m.in. na temat sytuacji na rynku pracy;
- współorganizowanie spotkań informacyjno-doradczych, np. dotyczących sytuacji na lokalnym rynku pracy.

Organizacje pozarządowe – Ochotnicza Straż Pożarna w Zembrzycach, Gminne Centrum Kultury i Czytelnictwa w Zembrzycach, LKS „Garbarz” Zembrzyce, KGW „Miduszyňa”, Caritas Archidiecezji Krakowskiej:

- propagowanie idei wolontariatu;
- umożliwianie uczniom doświadczania pracy i rozwijania zainteresowań;
- realizowanie wspólnych projektów edukacyjnych.

6. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA PRZEDSZKOLI, ODDZIAŁÓW PRZEDSZKOLNYCH W SZKOŁACH PODSTAWOWYCH I INNYCH FORM WYCHOWANIA PRZEDSZKOLNEGO⁶

1. Poznanie siebie

Dziecko:

- 1.1 określa, co lubi robić;
- 1.2 podaje przykłady różnych zainteresowań;
- 1.3 określa, co robi dobrze;
- 1.4 podejmuje działania i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Dziecko:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w jego najbliższym otoczeniu i nazwy tych zawodów, które wzbudziły jego zainteresowanie, oraz identyfikuje i opisuje czynności zawodowe wykonywane przez te osoby;
- 2.3 wskazuje zawody zaangażowane w powstawanie produktów codziennego użytku oraz w zdarzenia, w których dziecko uczestniczy, takie jak wyjście na zakupy, koncert, pocztę;
- 2.4 podejmuje próby posługiwania się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 opowiada o sobie w grupie rówieśniczej.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Dziecko:

- 3.1 nazywa etapy edukacji (bez konieczności zachowania kolejności chronologicznej);
- 3.2 nazywa czynności, których lubi się uczyć.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Dziecko:

- 4.1 opowiada, kim chciałoby zostać;
- 4.2 na miarę swoich możliwości planuje własne działania lub działania grupy rówieśniczej przez wskazanie pojedynczych czynności i zadań niezbędnych do realizacji celu;
- 4.3 podejmuje próby decydowania w ważnych dla niego sprawach, indywidualnie i w ramach działań grupy rówieśniczej.

⁶ Zgodne z załącznikami do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 lutego 2019 r. (poz. 325)

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS I–VI SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

A. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas I–III szkół podstawowych

1. Poznanie siebie

Uczeń:

- 1.1 opisuje swoje zainteresowania i określa, w jaki sposób może je rozwijać;
- 1.2 prezentuje swoje zainteresowania wobec innych osób;
- 1.3 podaje przykłady różnorodnych zainteresowań ludzi;
- 1.4 podaje przykłady swoich mocnych stron w różnych obszarach;
- 1.5 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i opisuje, co z nich wyniknęło dla niego i dla innych.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 odgrywa różne role zawodowe w zabawie;
- 2.2 podaje nazwy zawodów wykonywanych przez osoby w bliższym i dalszym otoczeniu oraz opisuje podstawową specyfikę pracy w wybranych zawodach;
- 2.3 opisuje, czym jest praca, i omawia jej znaczenie w życiu człowieka na wybranych przykładach;
- 2.4 omawia znaczenie zaangażowania różnych zawodów w kształt otoczenia, w którym funkcjonuje;
- 2.5 opisuje rolę zdolności i zainteresowań w wykonywaniu danego zawodu;
- 2.6 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 uzasadnia potrzebę uczenia się i zdobywania nowych umiejętności;
- 3.2 wskazuje treści, których lubi się uczyć;
- 3.3 wymienia różne źródła wiedzy i podejmuje próby korzystania z nich.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada, kim chciałby zostać i co chciałby robić;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując na podstawowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio z jego osobą.

B. Treści programowe z zakresu doradztwa zawodowego dla klas IV–VI szkół podstawowych

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa własne zainteresowania i uzdolnienia oraz kompetencje;
- 1.2 wskazuje swoje mocne strony oraz możliwości ich wykorzystania w różnych dziedzinach życia;

- 1.3 podejmuje działania w sytuacjach zadaniowych i ocenia swoje działania, formułując wnioski na przyszłość;
- 1.4 prezentuje swoje zainteresowania i uzdolnienia wobec innych osób z zamiarem zaciekawienia odbiorców.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

- 2.1 wymienia różne grupy zawodów i podaje przykłady zawodów charakterystycznych dla poszczególnych grup, opisuje różne ścieżki ich uzyskiwania oraz podstawową specyfikę pracy w zawodach;
- 2.2 opisuje, czym jest praca i jakie ma znaczenie w życiu człowieka;
- 2.3 podaje czynniki wpływające na wybory zawodowe;
- 2.4 posługuje się przyborami i narzędziami zgodnie z ich przeznaczeniem oraz w sposób twórczy i niekonwencjonalny;
- 2.5 wyjaśnia rolę pieniądza we współczesnym świecie i jego związek z pracą.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

- 3.1 wskazuje różne sposoby zdobywania wiedzy, korzystając ze znanych mu przykładów, oraz omawia swój indywidualny sposób nauki;
- 3.2 wskazuje przedmioty szkolne, których lubi się uczyć;
- 3.3 samodzielnie dociera do informacji i korzysta z różnych źródeł wiedzy.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

- 4.1 opowiada o swoich planach edukacyjno-zawodowych;
- 4.2 planuje swoje działania lub działania grupy, wskazując szczegółowe czynności i zadania niezbędne do realizacji celu;
- 4.3 próbuje samodzielnie podejmować decyzje w sprawach związanych bezpośrednio lub pośrednio z jego osobą.

TREŚCI PROGRAMOWE Z ZAKRESU DORADZTWA ZAWODOWEGO DLA KLAS VII I VIII SZKÓŁ PODSTAWOWYCH

1. Poznawanie własnych zasobów

Uczeń:

- 1.1 określa wpływ stanu zdrowia na wykonywanie zadań zawodowych;
- 1.2 rozpoznaje własne zasoby (zainteresowania, zdolności, uzdolnienia, kompetencje, predyspozycje zawodowe);
- 1.3 dokonuje syntezy przydatnych w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej informacji o sobie wynikających z autoanalizy, ocen innych osób oraz innych źródeł;
- 1.4 rozpoznaje własne ograniczenia jako wyzwania w odniesieniu do planów edukacyjno-zawodowych;
- 1.5 rozpoznaje swoje możliwości i ograniczenia w zakresie wykonywania zadań zawodowych i uwzględnia je w planowaniu ścieżki edukacyjno-zawodowej;
- 1.6 określa aspiracje i potrzeby w zakresie własnego rozwoju i możliwe sposoby ich realizacji;

1.7 określa własną hierarchię wartości i potrzeb.

2. Świat zawodów i rynek pracy

Uczeń:

2.1 wyszukuje i analizuje informacje na temat zawodów oraz charakteryzuje wybrane zawody, uwzględniając kwalifikacje wyodrębnione w zawodach oraz możliwości ich uzyskiwania;

2.2 porównuje własne zasoby i preferencje z wymaganiami rynku pracy i oczekiwaniami pracodawców;

2.3 wyjaśnia zjawiska i trendy zachodzące na współczesnym rynku pracy, z uwzględnieniem regionalnego i lokalnego rynku pracy;

2.4 uzasadnia znaczenie pracy w życiu człowieka;

2.5 analizuje znaczenie i możliwości doświadczania pracy;

2.6 wskazuje wartości związane z pracą i etyką zawodową;

2.7 dokonuje autoprezentacji;

2.8 charakteryzuje instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej, w tym instytucje rynku pracy.

3. Rynek edukacyjny i uczenie się przez całe życie

Uczeń:

3.1 analizuje oferty szkół ponadpodstawowych i szkół wyższych pod względem możliwości dalszego kształcenia, korzystając z dostępnych źródeł informacji;

3.2 analizuje kryteria rekrutacyjne do szkół ponadpodstawowych w kontekście rozpoznania własnych zasobów;

3.3 charakteryzuje strukturę systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaformalnej i nieformalnej;

3.4 określa znaczenie uczenia się przez całe życie.

4. Planowanie własnego rozwoju i podejmowanie decyzji edukacyjno-zawodowych

Uczeń:

4.1 dokonuje wyboru dalszej ścieżki edukacyjno-zawodowej samodzielnie lub przy wsparciu doradczym;

4.2 określa cele i plany edukacyjno-zawodowe, uwzględniając własne zasoby;

4.3 identyfikuje osoby i instytucje wspomagające planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej i wyjaśnia, w jakich sytuacjach korzystać z ich pomocy;

4.4 planuje ścieżkę edukacyjno-zawodową, uwzględniając konsekwencje podjętych wyborów.

7. Plan realizacji działań związanych z doradztwem zawodowym w roku szkolnym 2021/2022

Tabela 1.

Lp.	Tematyka/działania	Metody i formy	Termin realizacji	Osoby odpowiedzialne	Odbiorcy	Monitoring
Oddziały przedszkolne w szkole podstawowej						
1.	Zawody wykonywane przez rodziców i osoby z najbliższego otoczenia - czym zajmuje się osoba wykonująca dany zawód	zajęcia realizowane zgodnie z podstawą programową wychowania przedszkolnego	W trakcie roku szkolnego	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
2.	Spotkanie z przedstawicielem określonego zawodu – listonosz	pogadanka	Październik 2021	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
3.	Wiem, kto pracuje w przedszkolu.	Spotkanie i wywiad z pracownikami przedszkola	Październik 2021	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
4.	Spotkanie z przedstawicielem określonego zawodu - policjant	pogadanka	Styczeń 2022 r.	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
5.	Wycieczka do miejsca pracy – Biblioteka Szkolna i Gminna	Wyście zorganizowane	Luty 2022 r.	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
6.	Spotkanie z przedstawicielem określonego zawodu - fryzjerka/kucharz	pogadanka	Marzec 2022 r.	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
7.	Wycieczka do miejsca pracy – Piekarnia	Wyście zorganizowane	Kwiecień 2022 r.	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
8.	Spotkanie z przedstawicielem określonego zawodu – lekarz/pielęgniarka	pogadanka	Kwiecień 2022 r.	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	

9.	Wycieczka do miejsca pracy – Ośrodek Zdrowia	Wyście zorganizowane	Kwiecień 2022 r.	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
10	Wycieczka do miejsca pracy – Urząd Gminy	Wyście zorganizowane	Maj 2022 r.	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
11	Wycieczka do miejsca pracy – straż pożarna	Wyście zorganizowane	Czerwiec 2022 r.	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
12	Spotkanie z przedstawicielem określonego zawodu - strażak	pogadanka	Czerwiec 2022r.	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
13	Urządzamy kąciaki zainteresowań.	Np. Kącik konstrukcyjny, przyrodniczy, czytelniczy	Cały rok	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
14	Pokaz naszych talentów.	Występy artystyczne	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawcy grup przedszkolnych	Grupa przedszkolaków	
Klasy I – III						
15	Popularne zawody	Zajęcia realizowane zgodnie z podstawą programową z zakresu kształcenia ogólnego	W trakcie roku szkolnego	Wychowawcy klas I-III	Uczniowie klas I-III	
16	Organizowanie kąciaków zawodoznawczych, np. w świetlicy szkolnej, w salach edukacji wczesnoszkolnej	Charakterystyka zawodów z najbliższego otoczenia, wykonana przez dzieci różnymi technikami	Listopad 2021 r.	Nauczyciele Świetlicy, wychowawcy	Dla uczniów kl. I - III	
17	Wycieczka zawodoznawcza do zakładu pracy – OSP	Wyście zorganizowane	Marzec 2022	Wychowawcy klas I-III	Uczniowie klas I-III	
18	Zawód moich rodziców.	Wykorzystanie fotografii	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawcy klas I-III	Uczniowie klas I-III	

19	Lubię to! Każdy ma swoje zainteresowania.	Opisywanie własnych zainteresowań i określanie, w jaki sposób można je rozwijać	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawcy klas I-III	Uczniowie klas I-III	
20	Dzisiejszy Jaś – kim będzie jako Jan?	Pantomima, autoportret, zawodowe zagadki	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawcy klas I-III	Uczniowie klas I-III	
21	Kto buduje dom?	Film, zabawa, praca plastyczna – projekt wymarzonego domu	Zgodnie z rozkładem materiału	Nauczyciele świetlicy	Uczniowie klas 1-3 - zajęcia świetlicowe	
22	Słodka matematyka.	Pieczenie ciasta – zabawa naśladowcza, zabawa w sklep i kawiarnię Jak matematyka przydaje się w cukierni i w sklepie	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawcy klas I-III	Uczniowie klas I-III	
23	W zwierzyńcu.	Opiekunowie milusińskich znani i nieznani Portret siebie jako miłośnika zwierząt w wybranym zawodzie.	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawcy klas I-III	Uczniowie klas I-III	
24	Moja mama wszystko potrafi.	Ile zawodów ma mama?	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawcy klas I-III	Uczniowie klas I-III	

Klasy IV – VI

25	Praca - popularne zawody i związane z nimi czynności i obowiązki, miejsce pracy	Zajęcia realizowane zgodnie z podstawą programową z zakresu kształcenia ogólnego w zakresie języka obcego nowożytnego	Zgodnie z rozkładem materiału	Nauczyciel języka obcego	Uczniowie klas IV-VI	
----	---	---	-------------------------------	--------------------------	----------------------	--

26	Pomoc w rozpoznawaniu i rozwijaniu zdolności, w odkrywaniu możliwych dróg realizacji osobowej i zawodowej wychowanka, przygotowywanie do odpowiedzialnego pełnienia zadań na każdej z nich.	Zajęcia realizowane zgodnie z podstawą programową z zakresu wychowania do życia w rodzinie	Zgodnie z rozkładem materiału	Nauczyciel wychowania do życia w rodzinie	Uczniowie klas IV-VI	
27	Określanie potencjału edukacyjno-zawodowego uczniów	bieżąca obserwacja uczniów	cały rok szkolny	Nauczyciele wychowawcy kl. IV- VI	Uczniowie kl. IV-VI	Wychowawcy sporządzają krótkie notatki swoich obserwacji
28	Zawody, w których są wykorzystywane kompetencje informatyczne	Zajęcia realizowane zgodnie z podstawą programową z zakresu informatyki	Zgodnie z rozkładem materiału	Nauczyciel informatyki	Uczniowie klas IV-VI	
29	Na czym polega praca historyka?	Zajęcia realizowane zgodnie z podstawą programową z zakresu historii	Zgodnie z rozkładem materiału	Nauczyciel historii	Uczniowie klas IV-VI	
30	Dzień Kreatywnych Pasjonatów.	Przygotowanie do prezentacji na forum szkoły pasji i zainteresowań	Zgodnie z rozkładem materiału	Pedagog szkolny, Wychowawcy kl. IV-VI	Uczniowie kl. IV -VI	
31	Po co mi ta praca?	Moja przyszła praca – mapa marzeń zawodowych (wycinki z gazet)	Zgodnie z rozkładem lekcji wychowawczych	Wychowawcy kl. IV-VI	Uczniowie klas IV-VI	
32	Wybieram ten zawód, bo...	„Jesteśmy przedstawicielami zawodu” - Zawodowe wywiady – role w grupach (pytania i odpowiedzi)	Zgodnie z rozkładem lekcji wychowawczych	Wychowawcy kl. IV-VI	Uczniowie klas IV-VI	

33	Ja – to znaczy kto?	Zainteresowania – kalambury, Zainteresowania a zawody	Zgodnie z rozkładem lekcji wychowawczych	Wychowawcy kl. IV-VI	Uczniowie klas IV-VI	
34	Moc jest ze mną – ja też jestem Supermanem.	Moje plusy, plusy moich kolegów	Zgodnie z rozkładem lekcji wychowawczych	Wychowawcy kl. IV-VI	Uczniowie klas IV-VI	
35	Jak oszczędzić pierwszy milion?	„Grosz do grosza, a będzie kokosza” – na co i jak oszczędzać Potrzeby a zachcianki	Zgodnie z rozkładem lekcji wychowawczych	Wychowawcy kl. IV-VI	Uczniowie klas IV-VI	
36	Jak uczyć się szybciej i efektywniej – mój indywidualny styl uczenia się.	ABC uczenia się Styl uczenia się a zawód	Zgodnie z rozkładem lekcji wychowawczych	Wychowawcy kl. IV-VI	Uczniowie klas IV-VI	
37	Przedmioty, które lubię – jako drogowskazy zawodowe.	Lista zawodów	Zgodnie z rozkładem lekcji wychowawczych	Wychowawcy kl. IV-VI	Uczniowie klas IV-VI	
Klasy VII - VIII						
38	Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego wynikające z ramowych planów nauczania	Zajęcia realizowane zgodnie z przewidzianymi treściami programowymi	Zgodnie z rozkładem materiału	Doradca zawodowy	Uczniowie kl. VII i VIII	
39	Udział w Festiwalu Nauki	Wyjście zorganizowane lub on-line	Marzec/kwiecień 2022 r.	Doradca zawodowy, pedagog szkolny, wychowawca klasy VIII	Uczniowie kl. VIII	
40	Umożliwienie i zorganizowanie wejścia do szkoły przedstawicielom szkół ponadgimnazjalnych i ponadpodstawowych	Promocja kierunków kształcenia	Marzec/kwiecień 2022	Wychowawca klasy VIII, doradca zawodowy, pedagog szkolny,	Uczniowie kl. VIII	

41	Udział w drzwiach otwartych szkół i ponadpodstawowych	Wyjście zorganizowane	Marzec/kwiecień 2022 r.	Doradca zawodowy, pedagog szkolny wychowawca klasy VIII	Uczniowie kl. VIII	
42	Opracowanie rozkładu dnia, uwzględniając proporcje między pracą a wypoczynkiem, wysiłkiem umysłowym a fizycznym, rozumienie roli wypoczynku w efektywnym wykonywaniu pracy zawodowej	Zajęcia realizowane zgodnie z podstawą programową z zakresu wychowania fizycznego	Zgodnie z rozkładem materiału	Nauczyciele w-f	Uczniowie klas VII-VIII	
43	Ja w moich oczach.	Rozpoznawanie własnych zasobów - zalety/wady	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawca klasy VII	Uczniowie kl. VII	
44	Ograniczenia czy możliwości?	Rozpoznawanie własnych ograniczeń - mity dotyczące niepełnosprawności	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawca klasy VII	Uczniowie kl. VII	
45	W jakich zawodach wykorzystam wiedzę z ...?	Wyszukiwanie w Internecie	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawca klasy VII	Uczniowie kl. VII	
46	W szkole czy poza szkołą? Gdzie się uczymy	Charakteryzowanie struktury systemu edukacji formalnej oraz możliwości edukacji pozaszkolnej.	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawca klasy VIII	Uczniowie kl. VIII	
47	Nauka – zawód - praca Co gwarantuje mi szkoła? Kwalifikacje i kompetencje	Argumenty za i przeciw różnym tezom dotyczącym wykształcenia	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawca klasy VIII	Uczniowie kl. VIII	
48	Przed decyzją wyboru szkoły. Wybieram zawód czy szkołę?	Projektowanie ścieżki edukacyjnej dla wybranych zawodów	Zgodnie z rozkładem materiału	Wychowawca klasy VIII	Uczniowie kl. VIII	

Działania skierowane do rodziców						
49	Jak wspomagać dziecko w rozwijaniu zainteresowań i uzdolnień?	Prezentacja multimedialna, wykład	Podczas spotkania wywiadowczego z rodzicami	Doradca zawodowy z PP-P	Rodzice oddziałów przedszkolnych	
50	Bądź menagerem talentu dziecka.	burza mózgów, tworzenie mapy myśli	Podczas spotkania wywiadowczego z rodzicami	Doradca zawodowy z PP-P	Rodzice dzieci kl. I, II i III	
51	Rodzic wie najlepiej. Decyzje edukacyjno-zawodowe mojego dziecka.	prezentacja, wykład	Podczas spotkania wywiadowczego z rodzicami	Doradca zawodowy z PP-P	Rodzice uczniów kl. IV-VI	
52	Ścieżki edukacyjne po ukończeniu szkoły podstawowej	prezentacja, wykład	Podczas spotkania wywiadowczego z rodzicami	Doradca zawodowy z PP-P	Rodzice uczniów klasy VIII	
Działania skierowane do nauczycieli						
53	Inicjowanie kontaktów z przedstawicielami instytucji rynku pracy;	Wspomaganie nauczycieli w nawiązywaniu kontaktów	W trakcie roku szkolnego	dyrektor	Nauczyciele	
54	Organizowanie szkoleniowych posiedzeń rady pedagogicznej z zakresu doradztwa zawodowego	Szkolenie – wykład, warsztaty	W trakcie roku szkolnego	dyrektor, koordynator WDN - specjaliści	Nauczyciele	
55	Umożliwienie korzystania nauczycielom ze szkoleń, seminariów organizowanych przez osoby, instytucje edukacyjne, rynku pracy	Szkolenia – wykłady, warsztaty	W trakcie roku szkolnego	dyrektor	Nauczyciele	

8. Monitoring i ewaluacja wewnętrzna WSDZ

Za monitoring realizacji działań WSDZ odpowiada doradca zawodowy w Szkole Podstawowej w Zembrzycach , który na bieżąco monitoruje realizację działań i prowadzi rejestr uwag co do ich realizacji.

Ewaluacja programu realizacji działań w ramach WSDZ w szkole prowadzona jest przez zespół wyznaczony przez dyrektora szkoły.

Przyjęte metody: analiza dokumentacji, badania ankietowe.

Ewaluacja jest prowadzona co roku lub pod koniec cyklu kształcenia.

Opracowała Anna Palarska

Załącznik nr 1

Słownik pojęć

- **Działania związane z doradztwem zawodowym** – ogół zaplanowanych i systematycznych działań podejmowanych przez przedszkole, szkołę lub placówkę, których celem jest przygotowanie i wspieranie uczniów w podejmowaniu decyzji edukacyjnych i zawodowych. Działania te obejmują m.in. zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego, zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu, działania skierowane do rodziców i nauczycieli, współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym.
- **Zajęcia z zakresu doradztwa zawodowego** – zajęcia grupowe organizowane dla uczniów klasy VII i VIII szkoły podstawowej, branżowej szkoły I stopnia, liceum ogólnokształcącego i technikum (*Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe*, art. 109.1. pkt 7), których wymiar określa *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania dla publicznych szkół* (Dz.U. z 2017 r., poz. 703).
- **Zajęcia związane z wyborem kierunku kształcenia i zawodu** – zajęcia indywidualne i grupowe prowadzone w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej (*Ustawa Prawo oświatowe* art. 109.1. pkt 5 oraz *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach* – Dz.U. z 2017 r., poz. 1591).
- **Preorientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze wychowawczym, podejmowanych przez nauczycieli i rodziców, ukierunkowanych na zbliżanie dzieci w wieku przedszkolnym do środowiska pracy.
- **Orientacja zawodowa** – ogół działań o charakterze dydaktyczno-wychowawczym ukierunkowanych na kształtowanie u uczniów klas I–IV szkoły podstawowej pozytywnych i proaktywnych postaw wobec pracy i edukacji poprzez poznawanie i rozwijanie własnych zasobów oraz nabywanie wiedzy na temat zawodów i rynku pracy.
- **Doradztwo zawodowe** – uporządkowane i zaplanowane działania mające na celu wspieranie uczniów klas VII–VIII szkoły podstawowej i szkół ponadpodstawowych w procesie świadomego i samodzielnego podejmowania decyzji edukacyjnych, a także zawodowych.
- **Uczeń** – dziecko (na etapie wychowania przedszkolnego), uczeń (na etapie szkoły podstawowej, szkoły ponadpodstawowej z wyłączeniem szkoły policealnej), słuchacz (w szkole policealnej).
- **Wewnątrzszkolny system doradztwa zawodowego (WSDZ)** – celowe, uporządkowane i wzajemnie powiązane działania związane z doradztwem zawodowym podejmowane przez daną szkołę lub placówkę.

Załącznik nr 2

Niniejszy program realizacji „Wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego” opracowano w oparciu o:

- Podstawy prawne:
 - o Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, poz. 59;
 - o Rozporządzenie MEN z 9 sierpnia 2017 r. w sprawie pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach podstawowych i ponadpodstawowych oraz placówkach;
 - o Rozporządzenie MEN z dnia 28 marca 2017 r. w sprawie ramowych planów nauczania;
 - o Rozporządzenie MEN z 1 sierpnia 2017 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli;
 - o Rozporządzenie MEN z 16 sierpnia 2018 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
 - o Rozporządzenie MEN z 12 lutego 2019 r. w sprawie doradztwa zawodowego.
- ***Wzorcowe rozwiązania organizacyjne funkcjonowania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego (WSDZ) poszczególnych typów szkół*** – opracowane w ramach projektu współfinansowanego z EFS pn. „Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych”, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Wersja sprzed wejścia w życie rozporządzenia MEN w sprawie doradztwa zawodowego.
- ***Przykładowe programy doradztwa zawodowego dla poszczególnych typów szkół z proponowanymi scenariuszami*** – opracowane w ramach projektu współfinansowanego z EFS pn. „Efektywne doradztwo edukacyjno-zawodowe dla dzieci, młodzieży i dorosłych”, realizowanego przez Ośrodek Rozwoju Edukacji. Wersja sprzed wejścia w życie rozporządzenia MEN w sprawie doradztwa zawodowego.